

Lục Tỉnh Tân Văn

Directeur Périodique - L. MARTY
 Son Gérant: NGUYỄN-V. CỎA
 ADMINISTRATION
 ET RÉDACTION:
 Saigon, Rue Cathain, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÀN:
 Năm-kỳ, Trung-định và Cao-mai
 Một năm: 65 00
 Sáu tháng: 3 00
 Ba tháng: 2 00
 Mua báo thì kể từ ngày
 mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
 mà phải trả tiền trước.

聞新省六

MỖI TUẦN LÊ RA BA KỶ:
NGÀY THỨ HAI NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 MỖI SỐ BÁO LÊ 0304
 TELEPHONE N° 176 | Adresse télégr.: LECTURE-SAIGON

GIÁ BÀN:
 Bắc-Kỳ, Lào, Đại Pháp
 VÀ THUỐC ĐIA.
 Một năm: 75 00
 Sáu tháng: 4 00
 Ba tháng: 2 25
 On s'abonne sans frais dans
 tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
 à SAIGON: Aux bureaux du Journal.
 à HANOI: Aux bureaux du Trung-
 Bắc-Tân-Văn.
 On traite à forfait pour les
 contrats de longue durée. Les
 prix sont payables d'avance

MỤC LỤC

- 1 - Giải bài Diễn-thuyết của Quan Thống-độc Nam-kỳ.
- 2 - Quan Thống-độc viếng hãnh Dầu.
- 3 - Lời bình phẩm bài diễn thuyết của quan Thống-độc Nam-kỳ.
- 4 - Hướng truyền.
- 5 - Càng trong lễ tiếp quan Thống-độc.
- 6 - Phất cờ đại thương.
- 7 - Thông báo.
- 8 - Phục minh cúng lỵ.
- 9 - Hội Nông-nghiệp Trung-kỳ Mytho.
- 10 - Văn trình.
- 11 - Bỏ cáo đồng-bang.
- 12 - Lời dặn bà.
- 13 - Thơ tin dâng lai.

Giải bài Diễn-thuyết của Quan Thống-độc Nam-kỳ

(Tiếp theo)

Độc bài diễn-thuyết của quan Thống-độc Nam-kỳ rồi, các đấng nhiệt-thành thấy ngài kể các điều khó nhọc cả thì phải rằng mà chịu đứng cạnh tranh cho được mỗi lý-lợi về mình, thì có nhiều ông đề ra lo cho trong ban đồng-bang hiềm người thấy việc khó-nhọc, thấy chuyện cá thể, mà thôi chỉ không muốn lo việc thương-mại kỹ-nghệ mà tranh quyền-lợi với ngoại bang nữa. Lại có lắm người tưởng quan Thống-độc ngài nói như vậy là có ý muốn cho đồng-bang bớt nóng-nả việc tranh thương cùng khách-tru, cho khỏi sanh đời thù khích, sanh việc rối loạn trong các sắc nhân-dân của ngài cai-trị.

Ngài như vậy thì lầm lắm. Tôi xin giải ý Nhà-nước ra đây cho đồng-bang đều rõ.

Trước hết quan Thống-độc ngài lấy việc bồn-phần ngài là cha mẹ đấm phá đi đâu các con dân trong đường văn-minh tấn-bộ cho khỏi vấp té, cho khỏi chông gai, nên ngài mới lựa lời thật lễ nghi mà tấn tử cùng chúng ta. Ngài cũng biết rằng trong chúng ta cũng có khi nghịch nhĩ. - Mà ngài nghĩ lại rằng trong việc điều đình dân chúng, thì rằng mình lòng trước mà nên việc sau thì tất nhiên là thương kế đó. Quan cai-trị dân, vô về bá-tánh trong một nước, thì chẳng phải là đời cho ai làm quấy mà trừng trị, làm phải mà ban thưởng. Phạm ồm lấy tay bánh một cái gian-sang, thì hằng ngày coi trước mặt trời sống biển, lòng dân, ý người, mà đi đâu cho đến cạnh thanh-nhân, non-trừ địa-lợi. Ấy vậy hiện nay quan Thống-độc Nam-kỳ thấy trong non-dân phần đông đã thực dấy mà lo, thấu quyền-lợi lại cho mình, thì ngài hằng ngày trừ ngại cách thể mà đi đâu các chúng dân làm cho nên sợ nguyên mà tránh khỏi các điều hư hại, các việc hối hối trong nước. Cái chuyện bêu đồng-bang thực dấy đây, thứ quan Thống-độc ngài còn làm Tham-

biện chủ tỉnh thì đã nghĩ đến rồi.

Ngài lập hùn buôn bán tại Biên-hóa, kêu hùn đặt đường xe lửa tại Soctrang, lập nông-nghiệp tương-lễ hội và nhà máy xay lúa tại Mytho. Các việc ấy ngài phó trương ra thì chỉ muốn cho Annam cash tranh quyền lợi đó, ngài thấy rõ rằng xử này diên địa phi nhiều, thổ-sản dầy đầy, mà Annam chẳng biết ra lấy nhà buôn đổi chác thổ-sản ấy, lập kỹ-nghệ dặng gìn giữ các mối lợi mà Nhà-nước lập lần mở mang thêm hoai hoai. Cái điều tệ ấy, chẳng những ngài thấy mà thôi, cũng còn nhiều người Langsa khác nữa có lòng thương con nhà Annam, lấy làm tiếc cha, chúng ta bỏ lợi lớn như vậy cho kẻ khác thâu thạt là rất uổng rất tiếc lắm, mới bày thế nọ cách kia mà khuyến khích chúng ta, mà từ ấy nhân nầy chúng ta hãy còn mẹ mang, chưa biết lập cho như vậy cho kẻ khác thâu thạt lo đến, cái thì lập được mà hay còn yếu ớt thế lực không đủ mà đưa sự lợi cho đồng người nữa.

Nay đồng-bang ta đã rất dấy quan thể, đồng tâm quyết chí mà tranh quyền lợi. Ấy ai cũng nóng như lửa, muốn cho thành tựu tức thì. Bởi có nên không dòm trước nghĩ sau, so hơn, tính thiệt, làm luận nghị ai nấy chạy, đua chen rầy rần, không e làm vấp, không sợ đụng với nhau mà tế ngã, quên phứt mối việc đều có bồn mặt, chung thì; muốn nên việc thì phải sắp đặt cho có thứ tự; chuyện nào làm trước, kế nào tính sau; thỉnh thoảng thỉnh tới hoài; cách nầy không thành, thì dùng thế khác; việc không thành, thì học tập cho từng trải rồi sẽ làm.

Quan thống độc trước hết là muốn cho Annam ta đứng nòng quả mà làm hư việc cũ của mình, sau là phần trách nhiệm của ngài phải giữ gìn cho trong nước bình tĩnh, các sắc non dân đều dặng thông thả làm ăn. Ấy vậy trong bài diễn thuyết ngài

khởi ra nhắc sơ hành sơ chỉ của ngài trong buổi trước hẳn cho người Annam rõ ràng ngài sẵn lòng mà giúp cho đồng bang tranh quyền lợi cùng ngoại bang và bước vào đường thương-mại mà chúng ta bỏ cho kẻ khác làm đó. Song ngài nhắc đồng bang phải nhớ rằng ngài là quan lãnh quyền chánh trị trong xứ này, ngài phải giữ cho các sắc non dân đều an cư lạc nghiệp.

Vậy nên ngài xin đồng bang ta hãy nghe theo lời khuyên dạy của ngài, chớ làm điều chi tinh tế cho đến đòi ngài phải dẹp tình ngài thương ta lại một bên dặng mà lo cho đủ việc bồn phận trách nhiệm của ngài.

Cũng vì đồng bang ta biết ngài đã lâu rồi, biết sơ hành sơ chỉ của ngài, cho nên ngài không ngại đồng bang ta nghĩ ngờ đâu chi, ngài mới lấy lời thật lễ ngay, khuyến dạy cần kể dặng cho người Annam đủ thế lực, trí thức, mà tấn bộ. Ngài chẳng chịu theo thói mấy ông cung con minh là hay là giỏi, mà chung cuộc rồi nó làm việc ráo cũng đều hư việc nấy. Ý ngài muốn cho con dân đều biết chỗ khó nhọc cực khổ, cay đắng cho rõ ràng rồi mà hằng ngày luyện tập, học hành dặng cho ngày kia cái dầy đoán thể trở bóng sanh trái cho dặng. Cái lời trong bài diễn thuyết của ngài đều là lời trần trong nói với đoàn em ngày nay đã thành nonchỉ mỹ, nhưt nguyên noi theo gương đoàn anh, cạy thế dặng anh mà vào trường thương-mại kỹ-nghệ, là chỗ chiến tranh lý-tai.

Mấy lời trần trọng ấy Bồn quan sẽ tiếp giải trong mấy số tiếp đây.

Quan Thống-độc viếng hãnh Dầu

Lấy việc sau xét lời trước
 Buổi sáng thứ tư, 15 Octobre Quan Thống-độc Maspéro và quan chủ tỉnh Chợ-lớn L'Helgouach tới viếng hãnh dầu của M. Trương-văn-Bến, phó chủ hội Nam-kỳ Thương-mại kỹ-nghệ, hằng đầu ở đảng quốc gia Cambodge Chợ-lớn.

Nhà M. Trương-văn-Bến bữa ấy sửa sang nghi tiết đẹp đẽ; trong thì kim tông xích tuột, ngoài thì cờ xí bồn bề, xem ra trọng hậu vô cùng, phải lễ tiếp quan Thống-độc.

Tám giờ rưỡi, xe quan Thống-độc tới; có M.M. Trương-văn-Bến, Nguyễn-văn-Cửa và Trần-quang-Nghiêm Chánh, Phó chủ hội Nam-kỳ Thương-mại kỹ-nghệ, M.M. Nguyễn-hữu-Sanh, Hồ-huệ-Kỳ, Phát, . . . và Lê-hoàng-Muru, Chủ-bút tờ Lục-Tiến Tân-Văn, tiếp nhị vị thương quan vào.

M. Trương-văn-Bến mới đề lời cảm tạ quan Thống-độc có lòng ha cổ, chẳng nề khó nhọc, đến viếng hãnh dầu của ngài. Ấy thật quả là điều vinh hạnh cho ngài và chúng những làm cho ngài toại lòng thêm bớt

sáng mà thôi, mà cũng là toại lòng cho cả và Annam đang đi bước đường thương-mại kỹ-nghệ.

Quan Thống-độc Maspéro nghe qua hết ý vui mừng, liền lấy lời chán-ngạc vô về, để tiếng cảm-ngôn mi-từ an ủi. Rằng: « Tôi lấy làm vui mà trông thấy người Annam lập nên cuộc thương-mại kỹ-nghệ lớn lao như vậy. Cái hằng-dầu của ông đây, năm 1914, tôi đã có đến viếng một lần, năm ấy mới lập ra chưa dặng lớn lao bao nhiêu, năm nay, ngày nay, tôi trở lại đây thấy tấn phát đồ sộ như thế, thật tôi vui mừng chẳng biết và khen ngợi ông không cùng. Tôi vẫn biết người như ông và ông Nguyễn-văn-Cửa đây, chẳng phải đời này mới chen trước vào đường thương-mại; hai ông đã có chí mở mang thương-mại kỹ-nghệ trước mấy năm rồi, ngày nay vững dặt nghiệp thương, để gương sáng cho người Annam noi dấu ».

Dứt lời, ông Trương-văn-Bến và ông Nguyễn-văn-Cửa cảm tạ quan Thống-độc và mời nhị vị thương quan dùng rượu giải lao. Quan Thống-độc cảm ơn và xin để cho ngài xem hằng đầu rồi sẽ.

Tức thì M. Trương-văn-Bến cùng liệt-quí hiện diện đề huê dẫn quan Thống-độc vào xem cùng khắp. Trước hết vào nhà máy ép-dầu. Có sân hai máy đang chạy. Thấy cách máy mô huyền diệu, quan Thống-độc đứng xem ép dầu hồi lâu rồi hỏi: xin M. Trương-văn-Bến giải ý. M. Trương-văn-Bến mới chỉ, trước hết chỗ bỏ dưa vào, máy xay nhỏ ra chạy theo ống xuống đất, rồi chạy theo ống trở lên đó qua máy ép-dầu. Những xác dưa ép ra đều rơi máy dưa ra đó chẳng phải con xác nhỏ như khi đèn máy xay mới đưa qua, mà ra miếng như miếng dưa khi chưa bỏ vào máy xay vậy. M. Bến và nói và chỉ cái thùng để đựng máy hứng xác dưa. Quan Thống-độc đứng đó, lượm lấy một miếng cầm lên coi, cười nói trầm trồ, rất khen ngợi. Cột xác dưa rồi, M. Bến chỉ chỗ xuống dầu và dầu cho quan Thống-độc xem, đoán mới đời qua máy ép-dầu ần và máy cán-dầu

XA-BONG MAT-XAY
 Tất nhất cõi đồng-dương

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-ty
 (HÀNG ANNAM)
 104 90 Rue Le-Père, Saigon
 AGENT EXCLUSIF

phong. Xem máy ép thứ đầu ăn, cách làm tinh khiết, ngai lấy làm bằng lòng hết sức. Xảy qua coi máy cần dầu phộng, chỗ thì ra vỏ, chỗ thì xuống hạt, ngai mới tho tay lượm ít hạt coi, rồi nhai thử mùi dầu phộng. Bao nhiêu người thấy thấy đều cảm xúc, thán khen cái tài đức của ngài khôn cùng.

Ra khỏi đây, M. Bền dẫn tới trại thợ sửa máy. Chỗ này có cửa thông qua lò nhuộm của khách-trú, nên khi xem trại thợ rồi, ngai có ghé mắt xem khách-trú phơi vải. Không đầy phút, ngai trở vào coi thợ đang làm bánh-dầu với xác dừa. Kế đó coi một dãy kho trữ, ngai vào coi dãy phật rồi mới trở ra nhà khách.

Bấy giờ, nhị-vị thượng-quan mới dùng rượu Champagne của Mousieur Trương-văn-Bền dâng. Trong tiệc, ai nấy đồng vui, chuyện trò thân thiết.

Quan Thống-đốc nói qua cuộc Chợ-phiền Hanói, hỏi M. Bền có gói đồ nhà ra đầu sao chẳng? MM. Của và Bền bậm không, ngai mới khuyên mau gói, nhứt là M. Bền, nên để hiệu dầu, gói ra đầu xào cho thiên-hạ biết. Ấy là đầu hữu ích cho hãng mining làm đó. Như một ông Hội-đồng ở Phú-quốc có gói nước mắm Phú quốc ra, người mới chiếu ra chai bán đặng giá lắm.

Quan Thống-Đốc hỏi M. Bền và M. Của muốn đi coi Chợ-phiền Hanói không? Ngai nói hỏi này thượng-nhơn nên đi xem, Chánh-phủ sẽ chịu tiền qua giang, thượng-nhơn khỏi tốn. M. Nguyễn-văn-Của bậm: «Phận tôi vì đa đoan công việc, chưa ất để đi, song tôi dám tưởng trong hàng thượng-nhơn Annam nhiều người muốn đi coi lắm.» Tức thì quan Thống-Đốc nói: «Nếu nhiều người muốn đi, tôi hứa cho trong hội Nam-kỳ Thương-mại kỹ-nghệ mười tám người đi, tiền qua giang vào ra Chánh-phủ chịu.»

M. Của và M. Bền đồng cảm tạ lòng đại độ của quan Thống-Đốc.

Chín giờ rưỡi nhị vị thượng quan thì qui, liệt-quy Annam đưa ra, xe trở bánh.

Xem lấy việc quan Thống-Đốc Maspero cần thương-mại công nghệ của người Annam, nghe đầu lập nên cuộc, ngai để lòng đến viếng, thì biết những lời ngài khuyến nhủ trong bài diễn-thuyết đọc giữa hội Nam-kỳ thương-mại kỹ nghệ bữa điếp, đều là lời đoan chơn hẳn hoi, chẳng khác nào lời cha dạy con, lời thật tình, lời ngay lắm đó. Bởi vậy các báo Langsa thấy đều rạp nhau, cho ông Maspero là bạn thiết của người Annam cũng phải.

Lời nói trước, việc làm sau chẳng khác nhau; vậy đồng-bang khá nhìn lời ông Maspero khuyến nhủ ta đều là lời vi thượng nói thật.

Nên lấy đó mà sửa mình. Đặng vậy cơ hội này ta có chỗ trông mong kết quả.

**Lời bình phẩm
bài diễn thuyết**

Của quan Thống-đốc Nam-kỳ
đọc hôm ngày Đại-hội
hội Nam-kỳ thương-mại kỹ-nghệ

Báo Lục-ính ngày thứ hai 13 octobre
rời đây, Bôn-quan đã đăng bài diễn-
thuyết của quan Thống-đốc Nam-kỳ là

một bài. Thượng-quan đã hết lòng than ái con nhà Annam chúng ta mà lấy lời chơn chảnh, lấy cách cha dạy con, thì khuyến trở mà giảng thuyết cho ba triệu đồng-bào biết lấy tật xấu mà chữa, gương tốt mà theo; ngõ có chen vai vào đường kính-lẽ đặng gìn giữ lấy lợi quyền trong nước hầu mau mau do theo thứ tự mà đơm đương cái vận mạng lý tài của đồng-bào ta đương nong nã gần mấy tháng nay. Nay vừa tiếp đọc mấy bài lịch-phẩm rất xứng đáng của các nhà báo Langsa, nên vội vàng dịch đặng theo đây cho đồng-nhơn tường tận, mà theo đó đặng học đòi những lời châu ngọc của đứng Chủ-lẽ trong quán hạt giống ta. Mà hẳn như đồng-bào biết mỗi một tuần theo, thì lo chi cuộc «trở đời lý tài» không có ngày thành tựu.

Lời bình phẩm của báo «Opinion»

«Lời diễn-thuyết của quan Thống-đốc Nam-kỳ đọc hôm ngày Đại-hội của hội Nam-kỳ thương-mại kỹ-nghệ, thiệt là chẳng mấy khi mà được người người đều cảm phục không khen như vậy. «Không chừng cũng có ít kẻ dốt muốn bán rao rằng ta đây dù tài dù sức mới đem lòng không phục; nhưng mà phân đống hết cả dân chúng Annam đều thấy sẵn lòng noi theo lời khuyến bảo rất mực tri lượng quang minh của vị Chủ-lẽ cõi Thuộc-địa này.

«Bài diễn-thuyết này là một bài đã làm ai nấy thấy đều thiếp phục, đã làm thành hiệu được một việc rất khó khăn mà hết thảy các nhà báo quan hạt tụy đã dùng nhiều cách thức mà có khi lại phải nghị luận với nhau đặng bình luận cái cuộc người Annam cùng khách-trú tương tranh này, vậy mà ngày nay cũng thấy đều toại ý, bài diễn thuyết này mới là chứng rõ cái tài phẩm của quan Thống-đốc Maspero thiệt là hiếm có...»

Quan Thống-đốc Maspero thiệt là người minh liệt ỷ hướng người An-nam sắp toan bước vào đường mới, vừa đeo đuổi, mà họ lại chẳng trừ toán và bước đi, gặp quá quạ, nên ngài mới báo tri cho họ khỏi mắc vào hàng sấu lưới thâm bủa khắp đờ đường. Ngài làm như vậy, nào đã phải ai hơn. «Ngài chẳng muốn lấy tiền mình phở mà mê hoặc con nhà Annam, Ngài chẳng để cho bọn dân làm nghề rằng «đã sẵn sàng đủ sức phá hoại cơ sở của khách-trú đương thời.»

«Ngài dạy với nhơn dân, thì lại chẳng muốn đã, là đoan từ trí như làm kẻ đương hi ngoạn, đương mà chuyện giải khuây mà đâu cái mục đích của xuôi đặng có phụng phở không cho hiểu biết đường xa gánh nặng. Theo ý nghĩ chúng tôi, làm như vậy thì...»

«Thống-đốc hết sức không khêu dâm bảo hộ, thườ nay chưa từng có.

«Ngài lại còn báo hộ cho dân chúng là người mới bước vào đường thương mại cho khỏi mang lấy tiếng thườ...»

«lưu truyền rằng không biết tuấn ph...»

«các điều khoản trong tờ giao kèo...»

«những lời đã ước hứa.

«Hết thảy toán thiên diễn thuyết này đều thấy nên ghi để, và theo chúng tôi, thì lại còn phải đọc khắp các trường đặng cho con nít Annam tập lấy mà học sự văn minh của chúng ta, bởi vì bài này đầu cho nghiêm khắc thể nào cũng thiệt là một lời khuyên bảo đáng nên sùng bái.

«Bài diễn thuyết ấy đáng nên truyền cho các thầy giáo đọc mà giảng giải cho học trò nghe; lại cũng còn nên đem mà dẫn dụ trong các nơi hội hàng của người Annam. Nói tóm lại một lời, thì cái bài diễn thuyết này nên để làm một bài nhật-khoá cho hết thảy hàng đàn báo

«hộ là người thương-mại tương lai sẽ do đó mà tìm phương chỉ thị hoai «hoài».

«Mà chúng tôi thiên nghĩ có làm như vậy mới đại đượ được cái bài diễn thuyết của quan Thống-đốc Maspero.»

«Ngài đã rõ biết đưng lời nhơn-mục mà dạy cũng nhơn chúng đương lấy «kiến đường. Ngài không dạy rằng:»

«Bước nhào đi!» mà Ngài lại dạy rằng: «Hãy bước cho để đặt. Cái mục đích của các người muốn đi đến thì hãy còn xa, mà đường đi quá nhọc lắm.»

«Nhưng vậy cái mục đích ấy cũng chẳng phải là không có thể đi đến. Cũng có một ngày kia các người đi đến được, cái ngày ấy là ngày của Đại-phước-lành cầu chúc. Mà cái ngày ấy cũng là ngày mà học đặng hết thể thức của những kẻ mà nhứt đượ cạnh tranh với họ đó đi, ngày mà mà các người biết đưng những cái phẩm chất của khách-trú đã nhờ đó mà làm nên việc thêm vào cái phẩm chất của các người rồi mới có mong bước đến cái mục đích ấy đượ.»

«Bây nhiều lời quả thiệt là lời của một đứng chủ tể. Vậy thời các hàng dân bảo hộ của ta có lẽ cũng biết khâm phục. Và đến sau nên việc đượ thì cũng có một phần đội đượ quan Thống-đốc Maspero đã lấy lòng thiết mà dạy «bào».

Ấy bây nhiều lời rất đích xác chẵn đủ phát minh bài diễn thuyết của quan Thống-đốc. Vậy bôn-quan dám khuyến ba triệu đồng-bào hãy ta trai giới mục đượ để lòng thành kính mà đọc cái bài diễn thuyết rất tôn quý ấy cho đượ một trăm ngàn lần. Và khi đọc thì phải hiểu đến nơi làm gốc: Ngài dạy đó là chỉ về cho ta khuyến khích cho ta, chứ chẳng có ý mà làm cho ta ngã lòng thôi chí hết. Mà nhứt là phải hiểu rằng Chánh-phủ hết lòng ước mong cho ta lo xong cuộc tự do lý tài là một cuộc rất tiện lợi cho nhà Nam-tự Pháp. Chỉ duy chúng ta phải giữ làm-sao cho chẳng có chút chi bại động, chẳng có chút chi tháo cấp, thì Chánh-phủ cũng hết sức tỳ phượng mà ban ơn cho chúng ta làm cho nên việc.

HƯƠNG TRUYỀN
(Echo)

Rắn sanh đôi

Những người đi gặt lúa ở Bàu Lãng Đương-mông về thuật chuyện lại rằng: khi cả ban đặng cái lúa dưới ruộng thì có một người thấy ở trong bụi cỏ mọc dưới nước có hai cái đầu rắn thò lên mà kề gần nhau. Người ấy la to lên «Ồi chào! hai con rắn rạp nhau» (vì thấy hai cái đầu kề nhau nên tưởng lầm là rắn rạp la to lên như vậy rồi lấy cây vẩy cắt lúa hoa lên mà đuổi...)

Cả hai cái đầu rắn cũng chạy một lần — anh ta đuổi theo mãi đến chỗ nước trong mới thấy rõ là một con rắn sanh đôi: Nghĩa là từ đầu đến cổ dài ước một gang thì vẫn là hai con rắn, mà từ đó trở lui vài gang nữa thì cả hai thân lại ghép lại làm một, cũng tròn cũng giống như một con rắn vậy — chỉ có to gần xấp hai mà thôi, rồi tự đó lại chia hai ra làm hai cái đuôi, dài ước vài gang nữa cũng giống như dưới rắn thường vậy — mình nó làm-chấm đen-vàng đặng loan với thứ rắn nước — nó chạy chằng mau bằng rắn thường, vì cái chỗ chẻ hai ấy hay bị có cây gang vướng và cử-động thì mỗi con ngung-ngợ mỗi cách. Lúc đó anh ta lại kêu lên: «Ồi chào! đến mà coi con

rắn sanh đôi.» Cả bạn chạy đến coi đều thấy rõ ràng cả — con rắn sợ chạy trốn, họ chạy theo chằng đuổi, kêu la rầm rền chrun đăm nổi bần đượ cả nước rồi con rắn thừa cơ thoát mất — vì chỗ đó nhiều lũng lác mọc nên không thể tìm đượ.

Rắn sanh đôi thiệt là ít có, nhưng chớ nên lấy làm sá-đị quá, vì giống thực-vật hay có sanh đôi, thì giống động vật trường cũng phải có, chỉ vì số nó hư-hữu quá, tài nào mà ta lại không sá-đị. — Thiếc rằng không bắt đượ con rắn ấy để nuôi mà xem cách nó ăn, nó đi, cách xuong thì nó liên lạc với nhau là thế nào, cách ruợng gan nó phân biệt nhau là thế nào — để mà giúp cho phần học bác vật tri-tri của ta thì hay quá. — Nếu có ai bắt đượ con rắn ấy thì nên làm như vậy. Xin chớ lấy lệ huyền hoặc mà nghi luận rồi lại hùa ra cái tế như cái tế con bạch-sà ở tỉnh Quảng nam mới cách mấy tháng trước đây

**Thuốc Gò-vấp đá
ngon mà lại rẻ**

Ngài vi đồng-bang ta đặng lúc tranh-thương rắn-rò này, có nhiều tiệm mới phát ra mua bán các thứ, thì tôi hết lòng lo lắng cho đồng-bang ta làm: vì hạn sự khời đầu nan, e khi muốn việc khó tránh khỏi sự mua làm bán lỏi với khách-trú chẳng? Nhứt là vật mua bán thuốc Gò-vấp, là một việc rất khó thông khó hiểu, mà lại dễ làm-giá-á hơn hết. Nhra vì các nhà trồng thuốc đều có thứ tài xam khác nhau, nên có ngon có dở không giống nhau bao giờ. Vậy nên người mua, nên không tinh-tưởng lịch-lam, không liết cách nếm, cách xem màu thuốc thì biết là ngon là dở, thì không tài nào định cho chính giá, cho khỏi lầm-lạng. Và lại còn có nhiều thứ «thuốc-giáo» là khác nữa; kẻ sao biết việc thương, nhơn đa trá!

Như tôi nay, chẳng qua là: Từ tôi ra buôn bán thuốc Gò-vấp đây, kể đã 9, 10 năm trôi, làm phen lỏi ở, nhiều khi mắc lẩn bị lẩn; nên tôi đã (trưng-trai qua làm lúc rồi, thì nay tôi dẫu nó để vậy mà xem. Vậy nên tôi xin thắ để mà xuong ra làm lỏi quáng-cáo này để giúp bạn đồng-bang ta trong lúc châu đặng rồ:

Nguyễn xua nay các tiệm khách-trú ở tại Chợ-lớn, Mỹ-tho, Truong-Bentre, Bachelieu và Bãi-rau, đặng đem mua từ của tôi đem về bán lại. Vì làm việc cũng có giá sản tại tư nhà một, để bán lẻ, định giá cho người mua là bán lại cho có lời từ 0.50 đến 0.70 một đồng bạc vào mua.

Còn các tiệm gần như Saigon và Cholon, thì tôi lại chớ thuốc đến tận nơi tiệm cho.

Vì muốn để giúp cho đồng-bang ta thanh vượng, kẻo mua nhầm chi khác, làm giá lẩn, nên tôi đặng lỏi chằng, lỏi chằng, mua của tôi, đã không sợ lầm-lẩn, đã đặng giúp đồng-bang nên việc, mà lại kết giáp đoàn-thể càng chặt càng bền.

Định mỗi ngày, từ 7 giờ đến 9 giờ sớm mai, thì tôi có mặt tại tiệm lỏi luôn luôn, xin chớ-tồn muốn thương lượng đượ chi hay đến trong giờ ấy. Hoặc ở xa thì xin viết thư cho tôi.

Hiệp-Long hiệu
ở gần chợ Bình-lâm, Chợ-lớn
Chủ tiệm: PHẠM-VĂN-Phước kính cáo.

Cúng trong lễ tiếp quan Thông-độc

Cúng trong đêm hội Nam-kỳ
Thương-mại tiếp quan Thông-độc
Nam-kỳ, khi mãn tiệc Champagne,
quan Thông-độc về rồi, Thương-hữu
Saigon và Lạc-châu có nhóm lại bàn
luận việc thương-mại.

Ông Hội-thương là M. Nguyễn-văn-
Của có đọc bài khuyến khích Nam-
Bắc trong tiền ông Nguyễn-Đức có
đáp lời bổn-báo đem cả hai bài vào
đây cho liệt qui tương tất.

Bài khuyến khích của ông Nguyễn-văn-Của

Mừng Đổng-bào trên Bắc, nay
tưởng đến huynh-phê dưới Nam, vậy
may NamBắc hiệp hòa chi còn sự
nỗi không xây mẻ thành không
dựng!

Anh em vốn sẵn chung linh từ
đức, lại non vì địa hiệp non từ, vì
cho nên xưa nay đường thương-
mại công-nghệ đã lão luyện, còn
trong Nam ta là nơi sản xuất, địa
quảng non thì, lại gặp cảnh phi
nhiều, cho nên mới cứ an thường
nơi nông-phố. Nay được văn-minh
đá rạn đất, chuồng kính-thủy lại
vang trời. Ba triệu đổng-bào ta chối
giặc, hoan hô đổng được quyết chen
vai mà cạnh tranh lợi quyền cùng
hoàn-võ.

Vậy thì dòng rồng giống tiên ta
khê-hôi vẫy vùng theo mưa móc gió
mây, há ta phải là loài ở ao năm
vũng?

Xin anh em tưởng nghĩa đổng-
bào, nghĩ tình liên-lý mà dù đất lấy
nhau trong cuộc tự do lý-tải, ngộ
hầu mở mắt vì non sông.

Anh em vốn nhiều đồ tinh-xảo
mĩ-lê, làm vật phương chức tiếm
tiên; còn chúng tôi đây lại sẵn lúa
nhiều gạo tốt, cùng thổ nghi làm
sản dính du, nếu ta mà đổng lực
đồng tâm, thì ắt là bao nhiêu mới
lợi Nam-châu phải về tay Nam-việt.

Mấy lời sơ lược ngộ với đệ-huynh,
xin hãy hết tình lưu tâm tương cố,
chỉ nói thể non, một lòng ái chường,
hết dạ tin thành, sự sự Đại-pháp,
đưng nghiệp văn-minh lại đại con
dòng Hồng-lạc!

Bài đáp của ông Nguyễn-Đức

Thưa các ông
Ngày nay, trên thừa nban quan
Phó-soái Hạ cố tới con dân Nam-
việt, dưới là anh em chúng tôi được
vui cùng chứ qui ông có lòng tin
mềm mà tỏ nghĩa Nam-bắc liên lạc,
kết giây đoàn thể, chúng tôi lấy làm
vinh hạnh lắm lắm.

Chúng tôi xin phép các ông mà
kinh tế mấy lời về tình Nam-Bắc
ngày nay, càng thêm khắng khít,
đồng tâm. Hiệp lực cùng nhau, trừ
tình về thương quyền kỹ nghệ.

Trên có chánh phủ diu đất, dưới
anh em chúng ta nương dựa lấy nhau
mà bước lên chốn thương-trường, để
giữ lấy các mối lợi về tay người
Nam-việt.

Chúng tôi xin đồng tâm hết sự
trung thành mà theo bước với các
ông, đat trong thương cuộc này, cho
tới nơi tới chốn, mong sự kết
quả của chúng ta được hoàn toàn,
được về vang trong lịch sử thời đại
này. — Đấng công Thầy Đại-pháp
đạy gì chúng ta hãy làm này.

Chức Đại-pháp văn tuệ chức Nam-
việt thương cuộc vạn vạn tuế.

Phát cờ đại thương

(Tiếp theo)

Nghĩ lại mà coi, họ nhờ đồng tiền
hột thóc, ngọn rau tấc đất nhà ta
mà họ an hưởng phú qui vinh huê,
họ chẳng chút niệm tình, thà là
đáng trách. Nay quốc dân ta há còn
điềm nhiên để chịu xấu hổ, làm
nhục đến quốc thể, thì còn mặt mũi
nào mà đứng trong trời nam, ngược
mặt thà theo hàng phố cho người
khách thấy nữa; bực chon đến
tiếm họ thì sao cũng nhớ lại mấy
lời họ nhểch nhằng ta, mà gau phải
leo, mặt phải héo, thì có còn chi là
vui sướng trên đời mà ngó ngay
người được.

Nhờ lại trên ngàn năm xưa tổ-tiên
ta, dòng giống ta cũng đã mất ngày
người tàu chuyên trị, ghe phen áp
ché, làm việc tham-tan độc-ác, tuy
biết thế lực người tàu là mạnh hơn,
ta sức châu-chấu khó chống nổi xe,
sông bời thì chung nện cũng nhiều
khí đánh liều tánh mạng, đập đuổi
quần tâu mà tự trị, ghe phen lấy
lừng về vang một cõi.

Nay ta đã dựa nương Đại-pháp
ủng hộ bảo trì, dân khí mới ngày
một mạnh, ta há chẳng vậy vùng
cho khỏi quy phục thương giới tâu kềm
chế mà gỡ họa sau này cho con
cháu nhà ta cái đầu cho dồi, chổi
đầu cho dầy hay sao!

Đổng-bang ai là trang phủ hậu,
bặc non tài, ai là người có can
động, có tư-bổn ở đâu, hãy ra tay
để đợ một phen, làm sao mà rửa
cái nhục chung cho cả nước để tiếng
về sau muôn năm còn tạc.

Xét lại cùng khắp thị thành, các
tiếm người tâu, người ấn-độ mười
phần hết tám đều bán rong hàng
Ấu, Mỹ, Nhật; nên ước ao đổng-
bào lập thành được một hãng mua
hàng các nước mà bán si lại cho các
tiếm nào ấy, lại cũng bán lại và gửi
bán sản vật trong xứ ta ra ngoài
quốc; ngày nào thanh phát rồi thì
sẽ lo mở thêm công-xưởng mà
chuyên về thiết nghiệp, ấy là việc
lớn, việc khó ngay sau sẽ toan liệu.

Nay Annam thương-cuộc công-ty
đã lập thành rồi những người có
tư-bổn có dạ nhiệt-tâm, hoặc mấy
ông vậy có dạ nhiệt-tâm về bán
nguồn lợi trong nước mà không có
giờ dè rảnh và xin các chủ-tiếm
Annam cũng hùn vào rồi sau thì
sản có hãng cái mà nương nhau cho
có đoàn-thể, hoặc lãnh hàng về bán
lại hay là mua thì bằng cũng bán về
hơn giá bán si cho chỗ khác, hoặc
có liệu toan bản luận việc chi buôn
bán cho có chỗ thông thương, ấy
là những tiếm các nơi góp mua sản
vật trong xứ mà bán lại cho những
cái này, đặng lo mà xuất cảng thì
đổi bản thuận tiện là đường nào.

Đã mười mấy năm anh em khắp
cả đổng-bào, nào bán-bạc với nhau,
nào tho-than với nhau, nào khuy-
ên nhau, người này luận tánh An-
nam ganh-gò, kẻ nọ bán Annam
chẳng có đoàn-thể, thời biết bao
nhiều mà kể. Quốc-dân ta ai ai cũng
nóng nảy trong lòng. Nay đã thấy
cái chổi đoàn-thể; chổi đoàn-thể
mọc lên rồi đó, còn đợi chừng nào
nữa.

Nếu nê ai nấy, nôi giống Annam ta,
lòng dạn lòng quyết chữ đồng tâm,
hãy bưng-bà, hãy sốt-sắng, hãy
đứng dậy, hãy chường mặt ra, ngược
mặt thẳng lên, ngó chừng vạn quốc
mà coi, đổng xằng tay xức tới một

lượt cho kịp thời, là thời trời đã
lời, lời quát mỗi lợi về ta, rửa nhơ
rửa nhục chung cho xứ sở. Ai đầu
hãy ra về của đẩu chung, mỗi
người một mớ.

Cui đầu lay khắp cả đổng-bào,
xin ra tay đi, bậm môi lại, hãy lướt
tới trăm ngàn lao khổ cũng chớ từ,
tới trời sẽ giúp ta đoạt cho tới mục
đích vậy.

Bớ bớ bạn thiếu niên Annam, bọn
anh-tuấn Nam-kỳ là ai xin chớ bỏ
qua, liệu mỗi người hoặc vài ba
phần hùn, hoặc một phần, của chẳng
phải nhiều lẽ nào làm ngo cho đành.
Xin ai nấy đọc báo rồi chớ bỏ qua
thì việc chi là chẳng thành.

Bùn, hùn vào kê của người công,
đứng đờ đừ, chờ điềm nhiên mà bỏ
qua, nếu vịnh thì cũng đồng vinh,
nhục thì nhục chung nhau đó, chẳng
ai mà tránh khỏi, nếu đến ngày nào
đồng tiếng khen chung là Annam
làm coi được được, mà mình chẳng
có phần chi, lại cũng đặng tiếng
khen chung thì há chẳng thẹn thàm
lắm sao.

Ráng ráng mà nhìn-nhục bớ các
đấng bạn nghèo.

Ly-hữu-Dư,
Chủ-nhơn kiêm Quản-ly,
Trưởng-Xuân thương hiệu và
Trưởng-Xuân học-đường,
Nam-van (Cao-miền).

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Cie
ở đường CATINAI môn bài số 158

Cho mượn đây hát bóng hiệu Pa-
thé và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, rọi bằng điện
khí cũng rọi bằng hơi khí đá.

Bán máy chạy điện khí để thắp
trong nhà.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LỎA

Giá bạc cho nhà-nước . . . 8 t. 00
Giá lúa, ta 68 kil. chớ tới nhà máy Chơ-
lơ (bao trị lại) : 5400 tới 5210
NAM - KỶ
(Cochinchine)

Sài-gòn

Nhiều tên dư

Ng-vân-Hội, kều Phạm-vân-Túc, kều
Phạm-vân-Lém, kều Lê-vân-Túc, kều
Ng-vân-Chân, mới 22 tuổi mà một mình
pam tên còn ché it mới lấy giấy thuê-
thảm tên khác mà dùng. Tương vậy là
còn ai dè bị bắt.

Cởi thử mà

Ng-vân-Hội, 16 tuổi, không nghề nghiệp,
không nhà cửa, thầy xe-máy của Diép-
Khoa, ở đường Ariès, đặng đó, liền
thỏi lên cõi. Diép-Khoa vừa thầy là lên,
Mọi linh quynh đặng không được bị chúng
thộp.
Phải quên một chút nó đi mà rồi
còn gì.

Mắt

Chú Thái-vân-Tông, 36 tuổi, hương
chức làng Bình-nhâm (C.D.) có bớt
ràng chú đi Saigon có việc, chừng về lại
nhà già Dakao đợi xe-lửa, không biết sao
cái bớt trong mắt chú biến mất. trong bớt
đặng 14 cái giấy 1\$00, một cái giấy thuê
thảm và giấy tờ khác.

Độ chú đi không coi ngày, xuất hành
nhằm ngày xấu nên mới hao tài tốn của
như vậy. Thời bỏ đi, để nó rước cái đàu
cái óm giùm cho.

Trốn

Có Đáo-thị-Thảo ở đường Rousseau
số 23, có rằng có cô mướn một người
ở 40 tuổi, kều là thị Nam. có đưa tiền
trước 5100. Tương ở làm công việc cho
có ai dè thừa lúc cô đi khỏi thì ấy cấp
hải cái áo xuyến với một cái quần lãnh
giá 16\$50 mà đi mất, tiền lãnh trước
cũng không thỏi lại.

Tàu bị cháy

Chiếc tàu « Porthos » sầm sửa kéo
neo chạy về Đại-pháp, mà phải đình lại
tức ngày vì bữa 40 octobre, lúc 5 giờ
rưỡi sáng, những hàng hóa chất dưới
khoan trước thình lình phát cháy. Có
nhờ tàu sơ Thủy-binh và rồi rông áp
lại bơm nước vào khoan mới tắt lửa.
May không hại đến người.

Hai nàng một lực

Ng-thị-Hiêm, 16 tuổi, con của Phạm-
thị-Sang, 36 tuổi, ở đường Verdun số
48 và Ng-thị-Thắng, 17 tuổi, em ruột
của Ng-thị-Liêu, 36 tuổi, cũng ở đường
Verdun, ta ráp nhau rồi nôi không ai hay
biết, một đấng thì cấp của một \$72 bạc
trang và một cái giấy cầm đồ; đấng
kia thì cấp của chị \$500 và trang vật,
rồi rồi nhau bỏ nhà mà nhà chỉ mà đi.
Anh về thì Thắng ra công đi đợ và bớ
kiếm được kều linh bát để mà đưa.
Bớt cho đôi người về và người chỉ đèn
lãnh về. Những bạc vàng hai nàng đem
theo đều còn nguyên.

Xin hỏi hai cô bé, vậy chớ mình là
gái đường xuân, sao không ở nhà tập
rèn nôi công nôi hạnh, lại nghe ai dụ
đó mà đi cho bị dân tới dân lui nơi bót
xấu hổ làm vậy.

Phải dè vậy, không dác nô theo

Lý-văn-Kính, 34 tuổi, giấy thuê thán
số 295 ở làng Lợi-thuận (Tây-ninh) mượn
bạn chèo một ghe chui xuống Chợ-tiên bán.
Sợ sợ ở nhà một mình buồn nên đem
theo cho có bạn. Ghe tới Chợ-tiên bán
cải xong xuôi, người vợ là Ng-thị-Nhàn,
23 tuổi đành đoạn bỏ chồng trốn mất,
trong mình có đeo một đôi vàng, một
đôi hoa tai, một chiếc cà-rá giá 58 đổng

Xin lưu ý

Tôi hằng thất bầy giờ có nhiều
thuốc « Nam-Hồng-Tê » giả, bán tại
Saigon và đều trong Lục-châu, tôi lo
cho quí ông, quí bà, dùng làm thuốc
giã mạo ấy, chẳng những không hiệu
nghiệm mà còn hại thân nữa. Vậy
quí ông, quí bà, muốn dùng thuốc
thật, xin viết theo bầy lời dõng gờng
đến nhà tôi mà mua lấy sẵn lòng tiếp
rước và ăn cần lo chớ vì lòng qui
ông, quí bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng
nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi
Đông-Dương này có một mình tôi
có thuốc « Nam-Hồng-Tê » mà thôi.

M. J. THANH
Médicinaliens.
SAIGON

LỜI RAO CẦN KIP

Hội chánh Agence economi-
que de l'Indochine ở tại 35 rue
Tronchet Paris (8e).

Muốn hỏi thăm đều chi
cứ đợ nơi đó.

bạc đã không đòi trả lại cho chúng mà còn lấy theo 50 đồng bạc phí lệ là khác nữa.

Không biết tiếc vợ hay là tiếc của mà chế khinh khọc mỉa. — Bộ tiếc hết.

Thịt heo

Bữa 9 octobre số tuần-thành gặp tên khách Quảng-dông Giang-Trừ, 46 tuổi, số giấy 122 621, ở đường Paris, xe chừng 40 kilos thịt heo luộc rồi mà sao không có đóng con dấu. Bộ thịt bệnh nên số tuần-thành lấy chừa hết.

Đa trâu

Trương-văn-Mĩ, 18 tuổi, cu-li, không nhà cửa, đi qua đi lại trước tiệm « Tri-Trung » ở đường quai de Mytho, số 18, thấy tái-phủ tiệm ấy là khách Phước-kien Trịnh-Quang, 25 tuổi, phơi một tấm da trâu đáng 6 đồng bạc trước cửa tiệm. Mĩ ta coi chừng đang kia ngờ lừ rụt tấm da vụt chạy. Chứng ngộ lại thấy, la má-tà chạy theo bắt được.

Bạn trốn

Phạm-văn-Niên, 24 tuổi, ở làng Bình-Giàu (Giadinh) mượn một tên bạn là tên Giàu, hai thấy trò chơi mê thơ tởm đi Chợ-rớn bán. Bán xong, thấy bạn tóm thâu quần áo giá 8 đồng bạc và tốp 14 đồng bạc của chú mà đóng mắt, để ghé lại một mình chủ chèo cà lơ thạt thờ về nhà.

Thả g cho bực quá!

Đưa nào chơi là vậy?

Le-thị-Điêu, 25 tuổi, vô nghiệp ở đường Gêneral de Beylie, môn bài 74, mới mua một cặp ngũ ngà 7\$00, chưa kịp tra vào guôi mà chúng chọt mắt. — Khuấy chơi là quá phải chơi!

Sang đoạt

Nguyễn-thị-Son, 53 tuổi, ở làng Phong-đức (Cholon) bị bắt giải tòa vì tội sang đoạt 781 \$85 của Ng-văn-Sung, 45 tuổi, nghề bán cá, cũng ở làng Phong-đức.

Đánh lộn

Vô-văn-Đề kêu là Theo, 22 tuổi, bạn chài, Lê-văn-Vui, 19 tuổi, cu-li, đồng là đàn hồ 7, cả hai đều ở sau nhà máy, « Nam-Long » với tên Lang, oan thù chi không biết, mà xúm nhau đánh Lê-văn-Cấn, 22 tuổi, cũng đàn hồ 7 ở đường quai de Mytho, có tang tích. Cấn la « má-tà » ở đây. Lính chiy lại, Lanh thì khỏi, Theo, Vui thì bị bắt giải Tòa.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đúng bực nhứt hơn hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathe, frères là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rạp. Hãy đến coi.

Tuần này có hát tuần. Thị-minh.

Phục minh công lý

Gô-công, le 10 Octobre 1919.
Kính lời cúng ông chủ bắt được rồi, hôm 5 giờ chiều bữa 9 Octobre 1919. **Hội Cổ-dộng-tranh-thương** nhóm tại Trù-thơ-viện Gô-công được phân cấp tư vi viên xem xét tờ giấy và bản tính về việc xin hiệp trong quan với của hội Chánh ở Saigon và các nơi gửi lại. Sau khi sắp đặt mọi việc xong rồi, tôi có đọc một bài Phục minh công lý được phân giải về việc thơ rơi cho đoàn cải việc cựu hân của mọi người. Vậy xin ông vui lòng đem vào báo chương cho lực chú tương lâm.

Nay kính lời.
TRẦN-THỦ-THÀNH.

Tôi dóm thầy trong việc tranh thương với khách-trú lúc này, thật Annam ta có chí nhiệt thành muốn bưng bực làm sao cho trong một ngày, một bữa mà nên cuộc. Vì sự nhiệt tâm ấy nóng quá, cho nên có nhiều người quên sự nghi những điều lợi hại phải mưu tư cách thế nào cho ra cuộc bền vững lâu dài. Nếu gọi rằng: kêu nhau, rêu nhau, thúc hỏi cho nhau là đều phải, thì phải khuyên dụ làm sao cho có đủ lẽ phải được cho thiên hạ nghe theo, làm theo. thì mới gọi là người cùng thông lý sự; chứ còn như đem cả cái vênh hốt bão, đục tặc, nay chằm kẻ này, mai chích người nọ, hoặc thừa dịp này lấy chớ thêm riêng viết thơ nặc danh mà xỉ mạ người ta, cũng là viết nhứt trình kiểu ngạo khích bác, ấy là một điều bị lậu khinh phủ, những tưởng làm làm vậy mà gọi rằng mình có chí nhiệt tâm, chứ chẳng để chọc giận thêm cho người ta không thêm làm thì có ích chi đâu ăy.

Mà suy ra trong những điều khinh bỉ ấy nó rất cang hê cho được tranh thương. Phải rõ: Phạm sanh ra con người trong thế kỷ này, nếu ai mà nhìn biết mình là Annam, thì ai lại chẳng có cái chí nhiệt thành, mong bao bọc cho đồng-bang guy nên mới lợi. Nhưng mà đưng con hành sự, hoặc kẻ toan làm việc này, người tinh khôn việc kia, bởi cái sự toan tính ấy nó bất thông giêng ngày tháng; lại còn nếu ai c ằng muốn đưng công, xuất của ra mà làm việc gì thì thôi, bằng có đem trọn cái công và của mà làm, thì trước khi làm cũng phải trừ nghĩ cách thế phải làm làm sao, đặc biệt lợi hại đương nào, rồi mới dám thì hành công việc. Bởi cố ấy cho nên những trang vung trí lại gọi rằng các đấng ấy vô tâm mới buồn lời nhục mạ. Rủi mạ nhục lâm bảu họ có thể lực lớn mà người ta đưng thám tính bởi đáp cội thượng, rồi vì một sự kiện ngạo, khi dễ, mang mà cho những kẻ bất thông ấy mà ngã lòng, hoặc giận lấy mà bỏ qua, thì rất **Giấu nương cốt**, hệ cội ngã thì giấu xâu, mà chú dân này, họ cũng làm chi nên việc.

Lấy đây mà suy thì cũng đủ chứng rằng: những kẻ ẩn danh rơi thơ mà nhục mạ người ta, ấy là kẻ xoi hao mach nước, là kẻ nhậy rồi cho chúng, là kẻ oán hận người ta, là kẻ không có chí lo đời muốn xô đổ nhau cho rã rời đoàn-thể. Vậy tôi dóm khuyên ông mà có được những thơ từ nặc danh của những trang ngu xuẩn ấy thì chớ có lấy làm điều. Tôi tưởng những thơ rơi ấy đáp cho kẻ khác có được đi nữa thì bao nhiêu lời của bọn ấy khi dễ, dèm pha, nhục mạ cho máy đi nữa, thì người ta cũng nên như đó xả rất, bỏ ai mà để ý nhạo bản chế cười chi; hay hơn là các ông để cái thanh khí mà lo việc ích lợi chung.

tiếng cho quê hương, sau nữa được lưu danh v hậu thế. Chẳng nói giấu chi, mới đây có người được thơ của tên Thủ-Dương không biết gọi mà nhục mạ Sơn-Dương, gọi là hội tổng cùng làng làm cho thiên hạ cười là và hăm oán. Xét theo lời khích bác mà nhục mạ trong thơ ấy thật cũng đáng hờn, mà tôi trợn nghĩ: nếu có giận thì làm làm sao cho họ thấy rõ cái chí khieba mình rồi họ phục, và làm cho họ nhận biết họ là kẻ máng phu, thì còn hay hơn là lấy sự riêng mà chửi nhừ rằng: ngày nay họ thấy mình chưa khởi việc, họ tưởng là chệch Lý-Thiên mắng mình không biết nhựt, mình không biết binh đoàn-thể, không hay trọng đồng-bào, mà họ buớng lời xúc phạm như thế, thì cũng nên hờn, nếu hờn mà bỏ qua cho họ việc lớn đi, thì họ lại càng khinh khi hơn nữa. Còn làm ra cho họ thấy, thì họ lại gọi rằng lại

họ nói nhục một làm, đầu làm, đầu không cũng chẳng ai làm sao mình đưng. Và xin các ông cố đưng riêng nghĩ rằng: mình không làm thì nó nhục, đầu có ra mà làm cho nên việc thì nó cũng đã nhục rồi, thôi, để nó gọi thì nó làm, mình ngồi xem cũng thôi.

Suy trong hai đầu bản nghĩ ấy, xin lỗi, tôi dám gọi là đầu chấp nhứt bát mình, nếu các ông có tưởng nói giông mình với nhau, hãy ra mà đánh vấ cách nào cho nóng nôi việc. Vì phần

HỘI NÔNG-NHIỆP TƯƠNG-ĐẾ
TỈNH MỸ-THO
TỜ KẾT CHỨNG ĐẠI HỘI
Năm 1918-1919

(Tiếp theo)
Ông Phó-đồng-ly Hội-động cai-quản nói: « Việc trộm trâu là điều rất thiệt hại cho con nhà làm ruộng làm, quan trên đã nhiều phen chiêm nghiệm mà kiểm chưa có thể nào phòng ngừa được bởi làm bò trâu không mình bạch đặng. Vậy mấy ông có ông nào nghĩ đặng gì đặng làm đầu thích trâu bò, cho khi bị mất dễ nhìn đặng chăng? »
Ông Nguyễn-văn-Bên nói: « Như muốn làm đầu trâu bò cho dễ nhìn thì chẳng có cách nào bằng đóng số hộ bằng đồng vào sừng, con nào

đồng là kẻ nghèo bèn đốt nát, đầu có gắn công đưa sức cho máy đi nữa thì chẳng khác nào như nhâm các vai bả ao, người trông các đàng thú hào, lập cho cọng cái kiếp trầm luân khổ hải; ngày nay mình làm phú, sau con cháu được nhờ, vinh là đầu **khả thượng** chỉ hồng cơ, qui là bực ngật trong lưu chi để tru.

Nguồn vọng.
THỦ-THÀNH

thước số này thì quản gian giáo khó trông treo đặng.

Ông Chánh-đồng-ly hỏi: « Máy ông có muốn xin theo lời ông Nguyễn-văn-Bên ấy chăng? »
Đại-hội đều bằng lòng xin Hội-đồng cai-quản tổ cùng quan Chủ-tỉnh mà xin khắc số bằng đồng đánh vào sừng mỗi con trâu bò của các nông-gia trong tỉnh.

Ông Đồng-ly hỏi: Còn ai nói điều chi nữa ai nói điều chi nữa.

Bãi hội hồi mười-hai giờ trưa.

Ông làm đầu hội,
Signé: ĐOÀN-HỮU-CHUNG.
Các ông Nghi-sử
Signés: PHẠM-VĂN-CHÁNH,
NGUYỄN-VĂN-TÀI.
Ký-lục Đại-hội,
Signé: TRẦN-QUANG-XUÂN.

THÔNG QUI

Bạc vay thế chun đất năm 1918, mới vay và thay giấ

tên người vay	SỐ BẠC VAY		CỘNG CHUNG SỐ BẠC VAY	VI CHẤT		CỘNG CHUNG PHẦN VI CHẤT	NÓC NƠ
	mới vay	thay giấ		vi chất riêng của người vay	vi chất chung		
13 Châu-thành..	5 600\$00	3 240\$00	8 840\$00	25,000\$00	57,200\$00	82,000\$00	
27 Bền-trần..	10,100 00	24,090 00	34,190 00	94,650 00	122,000 00	216,650 00	
19 Cai-bè.....	19,100 00	21,250 00	40,350 00	125,600 00	82,400 00	208,000 00	
23 Chơ-gao.....	8,150 00	10,250 00	18,400 00	54,400 00	47,600 00	102,000 00	
20 Chơ-giã.....	4,200 00	6 530 00	10,730 00	31,300 00	70,800 00	102,100 00	
20 Thuợ-nhiều	11,900 00	2 810 00	14,710 00	42,900 00	71,200 00	114,100 00	
12 Ông-văn.....	3 500 00	8 160 00	11 660 00	30,600 00	38 800 00	69 400 00	
20 An-hồ.....	21 850 00	8 120 00	29 970 00	74 650 00	98 400 00	173 050 00	
154	84 400\$00	84 450\$00	168 850\$00	479 100\$00	588 400\$00	1 067 500\$00	

CAISSE DE CREDIT AGRICOLE MUTUEL DE MYTHO
EXTRAIT DU LIVRE-JOURNAL
(OPERATIONS EFFECTUEES EN 1918)

Các việc thâu xuất chứng niên y như số nhứt thành năm 1918

OPERATIONS EFFECTUEES	MONTANT	SOLDE	OBSERVATIONS
CAPITAL			
BẠC LẬP VỐN CỦA HỘI	CREDIT (XUẤT)	700,000	
SOUSCRIPTEURS	CREDIT (THẦU)	700,00	
CÁC PHẦN HỖN	CREDIT (XUẤT)	012,50	
CAISSE	CREDIT (THẦU)	312,240,21	7,908,54
TỪ HỘI	CREDIT (XUẤT)	312,240,67	
EFFETS ESCOMPTES	CREDIT (THẦU)	169,350,00	15,500,00
MUA BÁN GIẤY NỢ	CREDIT (XUẤT)	153,850,00	
EMPRUNTEURS A COURT TERME	CREDIT (THẦU)	2,425,00	
CHO VAY LỬA	CREDIT (XUẤT)	2,425,00	
RANGON DE L'INDOCHINE	CREDIT (THẦU)	295,371,84	20,000,00
HÈNG BẠC ĐÔNG-DƯƠNG	CREDIT (XUẤT)	224,47,25	
FONDS PLACÉS	CREDIT (THẦU)		
BẠC CỐT CÁC NƠI	CREDIT (XUẤT)	11,214,96	
DÉPÔTS RECUS	CREDIT (THẦU)		
CỦA NGƯỜI TA GỬI HỘI	CREDIT (XUẤT)	21,806,46	7,591,50
EMPRUNTEURS A LONG TERME	CREDIT (THẦU)	230,550,00	
CHO VAY THẾ BẮT	CREDIT (THẦU)	304,990,00	74,440,00
PERTES ET PROFITS	CREDIT (THẦU)	1,660,03	
SỐ PHÍ VÀ HƯẾ LỢI	CREDIT (XUẤT)	11,398,91	9,738,88
INTÉRÊTS SUR PARTS SOCIALES	CREDIT (THẦU)		
BẠC LỢI PHẦN HỖN	CREDIT (XUẤT)		
RESERVES	CREDIT (THẦU)		
BẠC LƯU TRỮ	CREDIT (XUẤT)		

Văn trình

Bay từ Paris qua Saigon

Có tin hay rằng cuộc văn-trình từ Paris qua Saigon đã định lại, vì còn phải đợi phép của Hồng-mao cho ngừng máy chỗ về thuộc địa Hồng-mac.

Cuộc khởi hành đã định lại nội trong hạ tuần tháng octobre.

Phi-công Drouh và Desnoyelles sẽ dùng một cái máy bay có hai giàng máy hiệu Tellier.

Khởi đi từ Paris, ghé lại St Raphael, Naples, Athenes, Antioche, Bassorah, Bender, Abbasi, Kara, chỉ, lạc Dambhar, Allahabad, Chittagong, Rangoon và Bangkok.

Phnom-Penh Bazar TRƯỜNG-XUÂN

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like 'Nức gái cỡ áo bành to xuy', 'Kiềng để hình chụp', 'Hành búp bê (poupée)', etc.

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh.

Bỏ-cáo đồng-bang

Giặc ngũ đang mệ, vira nghe tiếng bên tai. Hiền thức dậy, mười mấy năm, bằng một buổi, đủ gió nẫu chin ga Huỳnh-lương.

Bạn đồng-bang, xin suy xét cho tờ tường chớ khá lộn phi-ngôn cùng chánh-lý.

Tuy đã biết, sanh dân nhiều y, song chẳng qua, luân-lý, luật đời; người thế-gian, tùy tục theo thời, khi phải vậy, lúc phải vậy, đã khó giống; (Bỉ như thời, thử như thời vãn nhĩ.)

Chẳng nên ngỡ, bá niên tiền, người trí độn, tiền nhơn ta, quá nhiều bạc cao minh; ai mà khoe đường cuộc hữu danh, rõ minh vô ký thiết, cũng nên biết hồi.

Này này: Người xưng biết, đã ngó xem nhiều chỗ, dưới hoàn-cầu, Âu. A với ngũ phương; hỏi? trước trăm năm sanh nghiệp đủ cao cường, hay là? bị hiệp khôn, mới tri, đũa hóa học.

Sức Tào-vật còn khai đoan số một, hưởng chỉ người, lúc xu-xuân còn dài, chớ trường-đại mới khôn. Bởi vậy cho nên, người dạy con, dạy rõ ty-tôn, thầy tập trẻ, tập rành trường ấu; người học rõ luân-thương thì trọng-hầu, kể ít thông cá độ-ly, lằm ngang tăng.

Sanh con người, chánh lý phải làm ăn, có thứ bạc, nương nhau mới dựng; trên, giữa, dưới, mỗi người xét hàng, xóm nhiều chòm ít đờ năng nhau. Vì như: Nhỏ nhen là bầy

kiến lâu hau, đồng-tâm-lực làm nên ò lớn, thay.

Trăm năm trước, cách làm ăn như đởn, đời thái bình, chòm nhỏ hẹp thấy đâu xa; vui ở an, một cõi giữa sang hà, nước rộng, lớn, mặt trời, trăng luân chuyển; người sáu tỉnh, bặt trí cao cũng nang biện, lúa cấy nhiều, lúc chưa có người mua; cách mặt ăn, từng chế luật nhà vua, theo phẩm bực, quan dân phân biệt.

Lúc này đây: Người sáu tỉnh sang hèn cũng thuộc, mỗi mỗi đều rõ biết cách ăn xài; muốn xài nhiều, mà làm ít là sai, đầu của sẵn, cho phu cuộc sống; nếu không lo, không nóng thì phải khôn, phải dàu; bạc tiền như huyết mạch chạy máu, không tiền bạc thân mình phải hoại; đang lúc đũa chen việc phải xử của mình, mình phải tiếc của mình; hiệp người nahu mà đũa cuộc kinh đình, người ra sức, kẻ giùm tiền mới phải; lâu nay đã quên lo mang tiếng quấy, để chúng dành ăn dặng lại khi mình; Răng khờ, răng dại, răng uổng sanh, trời cho có mà bỏ đi, còn lằm phách.

xấu hổ ấy nước chỉ ra sạch, có một đũa gắng sức đồng tâm; hễ mới học làm, ai giỏi cho khỏi lằm, lâu ngày cũng nghề nâng số sự; cuộc trước qua rồi quyết khứ, vì như: nước vắn minh, có con con, vác giáo mang kiếm, thay. Lúc này: kẻ ngó nghề cũng dặng dự danh hiên, miễn là dặng, lo lợi nước, lợi dân, là càng hơn, đang dục sự phải lập nợ rồi hữu, lựa phải lằm sai bỏ là cao; giữa trần tại, xét mãi mặt nào? Vào thể cuộc, chẳng nhớ đồng, mà dặng mạnh; chòm đồng phải, có ngu có thành, thành vách dặng, ngu rắng nom theo; lằm lằm sao, cho cá nước khỏi nghe tiếng nghêu, gạo lúa có, sao bạc tiền đâu mất hết? Dầu có người thành triết, trong lúc này, phải tận lực phó tri, rồi may tánh tiền sự, con phải minh chểu cư quấy, khuyến ai ai dưng tiền cái, mà người nghèo tiếng kêu; mười mấy năm nữa, đờn đã nghe đũa, nhưng mà, lúc giặc nhập dặng mệ nên chưa động; gặp lúc, mềo leo tuồng dặng, lằm lằm nổi dặng lúc cơn sôi; thình lình thức dậy hồi ới, hễ một lượt liếp đồng tâm lực; ấy là may lằm, ấy là phước lằm, ấy là dặng với mừng lằm mới là phải.

Đầu có lý, xuy mao cầu ít, gia tiếng sai, hay là: tri hiên danh mà xảo vật với đời, lựa cây to tra búa thử chời, cho người sợ, dặng để phân lợi hại? Nếu dặng vậy lằm Ninh danh khờ bái, bằng chẳng là tri lý người thường; khuyến một lời với bạn đồng hương, xin lo cuộc lớn chùng đờn thối chí.

Lúc này là vi thì tới ta hề, lo lằm cuộc chình thương; lời khuyên riêng nhỏ mọn là thói thường, chùng cá nước, phải trọng danh một đũa; trước là dặng rõ danh thầy dạy được, sau lằm cho quốc mạch dặng lằm dài; dũa tranh lợi cao thấp mệ ai, xin cứ rắng hiệp hữu mà buôn bán; bạn đờn quốc xét sự cho

hân, gặp lúc nên, xin chớ khá bỏ qua, xét mình rồi suy đến người ta, chữ tu kỹ tư bị thương thương đắc thắng. Hề lớn nhỏ, sang hèn, xin hãy rắng, rắng ra công ra của lằm nhà buôn; từ trong lằm, trong xóm dân đông, cùng thì từ, châu thành dinh dẫy; quyết ít tình lằm cho kỹ; dưng hữu thủ, hữu y không nên; ít lời hèn bỏ cáo dưới trên, cúi xin bạn đồng-bang miễn nghị.

LƯƠNG-KHẮC-NINH, tự Dũ-Thúc.

NAM-PHONG

MỠI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỶ. Giá: Trọn năm, 4\$00. Sáu tháng, 2\$00. Mỗi số, 0\$40.

Lời Đơn-bà

Đừng ham rẻ mà lằm. Từ hôm đồng bang ta chấp một đũa Đoàn-Thế được cho đên nay thì trong lục-châu đâu đó đều lo lằm tiệm này tiệm kia nông nà rắng hết sức mà tranh dưng thương mại. Ai lại không vỹ lòng toại chí lằm chớ. Cũng vì một tách cá-phê mà khiên ta dằm lòng hơn Khách-trú trong Việt-nam, lằm cho buôn bán không được thua buôn lằm buôn chớ lằm; vì lúc đũa chưa lằm rắng họ được nên họ hằng kim thể mà lức qua ta cho được nhưng mà ta há sợ sảy mà lằm họ sao. Vậy ta phải cần thận cho lằm.

Bạn đồng-bang ta phân nhiều thì đờn hà ta hay lằm lúc theo mua đồ của mại. Đã biết Đoàn-thế của ta mới tới ền dài chưa khắp đủ mặc đũa, ta lằm sao dưng tới lui với họ nửa mới hay chớ. Là ta đất chỉ em ta theo đường thương-mại không hết có đũa lại đất vô bang lợi hoài dặng dẽ thú dử hút mừn mình sao. Bỏ chớ sáng đũa chớ tới vỹ chẳng như nhuộm cái thân phận lằm r.

Trong mười phần hết bảy, cứ tới lui mua đồ của họ mại; thế thì họ không dặng sao chớ? Vấn ta đã biết rõ họ nược mà ta thế nào thì ta càng xa họ mới phải chớ.

Ta chẳng phải hình gổ sớ đã gì mà họ khi thì ta dên được. Còn non nước nào mà theo mua của họ nữa. Là thì ta phải kim chửc mà buộc cái sự, buộc cái lý cho họ thì mới dặng cho chớ. Vậy thì ta hãy gổ lại bên ta, nào là tiệm này tiệm kia bán đẹp buôn bán nào có thiêu tiền nào đũa, chỉ em nên lại vãng cho họ đũa ra tay giúp sức cho ta thì từ nhiều sự xâu đó sẽ trở về họ, lo gì họ không xin gọi hối hương.

Em xin ôi cuộc này là cuộc này, mừn chớ ta lằm. Ít có được như họ lằm, họ người khoan tay cho họ vãng. Họ lằm sao, rắng buộc dũa Đoàn-Thế cho chể phải thương yên chùng nhữ, vãng giúp lấy nhau, ở cho hết đồng hết đũa biết thương mền đồng chửc thì có ngày ta cũng kệt quá dặng mà. Sao chẳng giúp ta lằm nhữ dũa đũa Đoàn-thế của họ vậy mà lại chỉ này em phải buộc mình tới lui mua đồ của họ. Hay là họ biểu phải tới tới lui lui luôn không thì kéo mừn ta chẳng? Hay là chẻ của ta hỏi mừn họ nam của họ ngon lại rẻ chẳng? Trường như vậy thì lằm nhiều lằm. Và chẳng họ này gổ đũa lằm bỏ rồi vì thấy các đũa-thế của ta vãng bán và cuộc thương trường coi mới lằm phát, thì họ mừn lòng mừn hại ta, kiểm chửc c

họ với ta như tình ruột thịt, buôn bán lại từ từ hòa nhả, rẻ hòa hội phần; ngoài mặt vui khoái chớ nào ta biết thâu trong tim. Ta tới mua của họ 1 kilo thuốc bát rồi giá Anam bán 2\$40 họ đũa bán 2\$30 chịu lỗ mừn đó lấy lời mừn khác đũa v, cứ mừn mừn chịu lỗ một mừn, sang qua sớt lại, rẻ ra đũa vô như vậy hoài thì chẻ nào lẻ chẻ được. Ta thấy rẻ lại rẻ quên chỉ em cho đồng khen rẻ rắng rên cho họ khoái chỉ cưỡi ta là: (giống đũa lửng gặt, thế thì lằm sao cho các chẻ được, không mừn công tới mua rẻ đũa mừn tình ngh (vãng bạc).) Bỏ mừn chỉ em có nghe lời nói đó không? Phải là ham của rẻ mà mang tiếng xấu cá đời không? Sao không thương rắng họ lằm lửng gặt ta mà thâu mừn lợi vãng phá Đoàn-thế ta chớ rẻ cuộc thương-mại của ta? Há chẳng biết tại sao trước bán mừn này giá lại bán rẻ? Nếu rỏ thâu được thì mừn ta mua của họ cần trong tay tức thì lằm phở đi, thế quyết chẳng thêm lợi mừn của họ nữa đũa. Họ lằm vậy đó thì ta cũng đũa biết là họ lằm phá mừn mà em ta đó, mà phá cuộc thương-mại của ta đó, vì của họ đũa lâu đời lời nhiều mừn rồi, một mừn chẻ lằm không lằm thiệt lại họ đũa; con ta mới lằm ra chưa tẻ lời, mừn đũa chịu lỗ mừn họ vậy được. Sao ta không biết nghĩ tới chuyện ấy cứ ta chẻ ta là Anam bán mừn chẻ lằm ta vỹ họ cũng bán đũa đũa, vì họ muốn tranh phá mừn lợi của ta nên họ bán rẻ đó chớ, thâu trước họ đũa bán rẻ vậy chẳng, sao bây giờ rẻ lằm rẻ lằm vậy? Nếu ta chẻ 1 mừn kia trong tiệm ta bán mừn, thì khác nào ta dưng một tiếng xâu mà lằm thì chẻ đũa tiệm chẳng, vì ai cũng ngờ hẻ đó mừn lằm mừn khác chửc vậy. Có phải là con sao lằm rủa mừn canh mà ta lằm cho ta hữu cuộc thương-mại chẳng. Ấy vậy nên họ sợ rẻ đó đi. Của ta mừn, mà mừn chẳng phiến, họ lằm chỉ mừn họ thì lằm sao mà lằm tay họ được. Đồng tiền của ta mừn đũa mừn lời con mừn mà chẻ họ lằm thì lằm tiền lằm; chẻ ta đũa chỉ dặng chùng với ta thì có mừn đi đũa, nó vậy vãng trong tay ta trong xư ta mà thôi, không thể nào lằm qua bên Tàu được. Vậy mừn chỉ em nên thừa dịp này mà rắng tranh canh với họ phòng giúp nhau lại lợi lại. Kia là kẻ dời rắng tật đi xin ăn từ đờn, lằm đũa lằm chiểu, lằm chẻ lằm nhà, khổ nào biết bao cam gổ chẻ lằm mừn, mà ta sợ nào ngồi khoan tay gổ cho dặng. Bần bở phê lợi của ta chẻ họ sang dọng cá vậy sao? Chẻ họ cũng rắng rắng kẻo rẻ kẻo, lằm em y chửc như ta vậy, sao bây mừn họ mừn hóa đũa mừn chửc này nữa. Chẻ phải là bao nhiêu lằm chẻ tay họ ăn chẻ chẳng? Ngho ta mừn chẻ rẻ tới đũa chửc chẻ vãng chẻ mừn thành lằm chửc thương-mại của ta. Vậy mừn chỉ em chẻ đồng, vãng nào chưa rắng thầy mà mừn chẻ mừn đũa Đoàn-thế của ta phải tới, thì ngày sau mừn việc chẻ ta mừn đũa được cả. Mừn chỉ em ôi hãy rắng mừn cái kẻo mừn của chẻ đó mà tranh. Dưng ham rẻ nữa đũa chỉ em!

Đừng ham rẻ mà lằm

Từ hôm đồng bang ta chấp một đũa Đoàn-Thế được cho đên nay thì trong lục-châu đâu đó đều lo lằm tiệm này tiệm kia nông nà rắng hết sức mà tranh dưng thương mại. Ai lại không vỹ lòng toại chí lằm chớ. Cũng vì một tách cá-phê mà khiên ta dằm lòng hơn Khách-trú trong Việt-nam, lằm cho buôn bán không được thua buôn lằm buôn chớ lằm; vì lúc đũa chưa lằm rắng họ được nên họ hằng kim thể mà lức qua ta cho được nhưng mà ta há sợ sảy mà lằm họ sao. Vậy ta phải cần thận cho lằm.

Bạn đồng-bang ta phân nhiều thì đờn hà ta hay lằm lúc theo mua đồ của mại. Đã biết Đoàn-thế của ta mới tới ền dài chưa khắp đủ mặc đũa, ta lằm sao dưng tới lui với họ nửa mới hay chớ. Là ta đất chỉ em ta theo đường thương-mại không hết có đũa lại đất vô bang lợi hoài dặng dẽ thú dử hút mừn mình sao. Bỏ chớ sáng đũa chớ tới vỹ chẳng như nhuộm cái thân phận lằm r.

Trong mười phần hết bảy, cứ tới lui mua đồ của họ mại; thế thì họ không dặng sao chớ? Vấn ta đã biết rõ họ nược mà ta thế nào thì ta càng xa họ mới phải chớ.

Ta chẳng phải hình gổ sớ đã gì mà họ khi thì ta dên được. Còn non nước nào mà theo mua của họ nữa. Là thì ta phải kim chửc mà buộc cái sự, buộc cái lý cho họ thì mới dặng cho chớ. Vậy thì ta hãy gổ lại bên ta, nào là tiệm này tiệm kia bán đẹp buôn bán nào có thiêu tiền nào đũa, chỉ em nên lại vãng cho họ đũa ra tay giúp sức cho ta thì từ nhiều sự xâu đó sẽ trở về họ, lo gì họ không xin gọi hối hương.

Em xin ôi cuộc này là cuộc này, mừn chớ ta lằm. Ít có được như họ lằm, họ người khoan tay cho họ vãng. Họ lằm sao, rắng buộc dũa Đoàn-Thế cho chể phải thương yên chùng nhữ, vãng giúp lấy nhau, ở cho hết đồng hết đũa biết thương mền đồng chửc thì có ngày ta cũng kệt quá dặng mà. Sao chẳng giúp ta lằm nhữ dũa đũa Đoàn-thế của họ vậy mà lại chỉ này em phải buộc mình tới lui mua đồ của họ. Hay là họ biểu phải tới tới lui lui luôn không thì kéo mừn ta chẳng? Hay là chẻ của ta hỏi mừn họ nam của họ ngon lại rẻ chẳng? Trường như vậy thì lằm nhiều lằm. Và chẳng họ này gổ đũa lằm bỏ rồi vì thấy các đũa-thế của ta vãng bán và cuộc thương trường coi mới lằm phát, thì họ mừn lòng mừn hại ta, kiểm chửc c

Đừng ham rẻ mà lằm. Từ hôm đồng bang ta chấp một đũa Đoàn-Thế được cho đên nay thì trong lục-châu đâu đó đều lo lằm tiệm này tiệm kia nông nà rắng hết sức mà tranh dưng thương mại. Ai lại không vỹ lòng toại chí lằm chớ. Cũng vì một tách cá-phê mà khiên ta dằm lòng hơn Khách-trú trong Việt-nam, lằm cho buôn bán không được thua buôn lằm buôn chớ lằm; vì lúc đũa chưa lằm rắng họ được nên họ hằng kim thể mà lức qua ta cho được nhưng mà ta há sợ sảy mà lằm họ sao. Vậy ta phải cần thận cho lằm.

Bạn đồng-bang ta phân nhiều thì đờn hà ta hay lằm lúc theo mua đồ của mại. Đã biết Đoàn-thế của ta mới tới ền dài chưa khắp đủ mặc đũa, ta lằm sao dưng tới lui với họ nửa mới hay chớ. Là ta đất chỉ em ta theo đường thương-mại không hết có đũa lại đất vô bang lợi hoài dặng dẽ thú dử hút mừn mình sao. Bỏ chớ sáng đũa chớ tới vỹ chẳng như nhuộm cái thân phận lằm r.

Trong mười phần hết bảy, cứ tới lui mua đồ của họ mại; thế thì họ không dặng sao chớ? Vấn ta đã biết rõ họ nược mà ta thế nào thì ta càng xa họ mới phải chớ.

Ta chẳng phải hình gổ sớ đã gì mà họ khi thì ta dên được. Còn non nước nào mà theo mua của họ nữa. Là thì ta phải kim chửc mà buộc cái sự, buộc cái lý cho họ thì mới dặng cho chớ. Vậy thì ta hãy gổ lại bên ta, nào là tiệm này tiệm kia bán đẹp buôn bán nào có thiêu tiền nào đũa, chỉ em nên lại vãng cho họ đũa ra tay giúp sức cho ta thì từ nhiều sự xâu đó sẽ trở về họ, lo gì họ không xin gọi hối hương.

Em xin ôi cuộc này là cuộc này, mừn chớ ta lằm. Ít có được như họ lằm, họ người khoan tay cho họ vãng. Họ lằm sao, rắng buộc dũa Đoàn-Thế cho chể phải thương yên chùng nhữ, vãng giúp lấy nhau, ở cho hết đồng hết đũa biết thương mền đồng chửc thì có ngày ta cũng kệt quá dặng mà. Sao chẳng giúp ta lằm nhữ dũa đũa Đoàn-thế của họ vậy mà lại chỉ này em phải buộc mình tới lui mua đồ của họ. Hay là họ biểu phải tới tới lui lui luôn không thì kéo mừn ta chẳng? Hay là chẻ của ta hỏi mừn họ nam của họ ngon lại rẻ chẳng? Trường như vậy thì lằm nhiều lằm. Và chẳng họ này gổ đũa lằm bỏ rồi vì thấy các đũa-thế của ta vãng bán và cuộc thương trường coi mới lằm phát, thì họ mừn lòng mừn hại ta, kiểm chửc c

at, đầu có đi nửa thì các vài bờ khô hải; còn châu thế thường gặt trung... ợng. ANH... gião khô... lời ông... xin Hội-an Chủ-đồng đình của các... nói đũa... trtra... hời... CHUNG... -hời... NG-XUÂN... nóc... hờ... \$00... 00... 00... 00... 00... 00... THO... 1918... ATIONS

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chê sư, kê nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thư cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn ĐƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

mấy người Annam ít vốn hoặc bán lực...
Ấy là một thể mua chất rất tiện rất đở cho kẻ thiếu sức.

THƯ TIN VÀNG LẠI

(Petites correspondances)

Cholon, le 13 Octobre 1919.
Cher Mong-huê-Lầu.

Kính thăm ông và chúc cho ông động an ninh trường thọ, sau đây xin ông nhả lại cho tôi một chẻo giấy đăng an hành dùm bài này cho tôi, rất cảm ơn lắm.

KHAL-TRƯƠNG

Tôi mới tiền đăng tin người bằng hữu tôi, mới tới đây ngày 11 Octobre 1919, ông có khai trương một cái tiệm café lấy hiệu là: TRUNG-QUỐC-LUÔNG ở tại đường quai des Jonques số 24, trên chợ Bình-dông (Cholon). Đến ngày ấy tôi cũng vì tình bằng hữu tôi, đến tại tiệm, trước là coi cách dọn dẹp ra thế nào, sau coi cách làm bánh trái bằng chệch không? Thật tôi đến đó coi bề dọn dẹp rất tế chỉnh sạch sẽ, còn cách làm bánh, ói thối nói gì, chẳng thua gì chệch, nhứt là bánh bao, xiêu mại, vụn vụn, đều rỗng người th. y Annam trong tiệm này làm hết. —Tôi thấy đó rất mừng hết sức và lại cũng khen ngợi người bằng hữu tôi, khéo kiếm người làm bánh rất ngon, rất khéo quá, làm như vậy sao mà tranh lợi không động?

Bởi vậy tôi chẳng biết đâu chỉ mà chúc mừng cho tiệm TRUNG-QUỐC-LUÔNG, nếu mượn tờ quí báo của ông mà chúc mừng dùm cho tiệm này làm ăn cho tấn phát vinh viển đời đời hầu tranh lợi lợi cùng cùng chệch.

Nguyễn-vân-Trung đit tam Xiêng
8° Quartier Bình-Tây (Cholon)
Nota. — Luôn điệp đây tôi cũng mang dùm cho tiệm anh tâm Thỉnh, bán bời

nhì rượu và đồ tập hóa sữa, tại chợ Bình-dông.
Thật bây giờ tại chợ Bình-tây cho tới chợ Bình-dông (8° Quartier) đều có tiệm Annam buôn bán rất đông. Lấy làm lạ tại chỉ cho đồng-bang ta ngày nay, biết tranh dành mỗi lợi cùng bọn kiểu cư.

RƯỢU THUỐC HIỆU LẠ QUINA GENTIANE

Của Tu-viện Saint-Paul bảo chế. Là một thứ rượu bổ làm cho con người đặng trường thọ. Những người nào muốn đặng trường thọ và chống khi nào sưng mang bình hoạn chí, thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.
Thứ rượu bổ này bổ chế đã đặng hơn 650 năm rồi bởi tay ông Dom Manoel là thầy tu tại l'Abbaye de san-Paolo viện.
Trong cả hoàn cầu đều dùng nó và các danh sư đồng đồng nó mà cho bệnh uống. Nhứt là các xã nông nưc thì hay dùng nó.
b.Có án trong các tiệm hàng xén.

Xin ghé mắt!

Kính cùng qui bạn Đồng-bang tri hiên:

Chúng tôi có cáo-bạch rằng đến ngày 25 Septembre 1919, chúng tôi sẽ dùng xe hơi đưa hành-khách từ Saigon đi Thủ-đầu-một và trở lại mỗi ngày hai chuyến; nhưng vì xe sửa chưa rồi, (Mấy móc không chừng) ra lễ chúng tôi thất lời cùng Chư-tôn, nên chúng tôi xin Chư-tôn miên-nghị.

Chúng tôi hứa chắc rằng đến ngày 1er Octobre 1919, xe sẽ khi sự chạy chẳng sót.

Luôn dịp, chúng tôi kính tỏ cùng Chư-tôn rõ rằng: « Chúng tôi dùng xe hơi rước, đưa hành-khách đây,

chẳng qua là muốn cho tiện bề qua lại và chở chuyên hàng-hóa cho Đồng-bang ta, ngõ hầu cuộc thương-mại càng ngày càng tấn phát, chứ chẳng có lòng nào muốn tranh giành mỗi lợi của Langsa và Đồng-bang ta đâu ».

Váy xin Chư-tôn miên-nghị.
Pr Jb ĐUA H. M. & Cie,
Commission en Douane—Camionage,
80, rue d'Ormay et 56-64 Bd Charner Saigon.
Le Directeur.
Joseph H-MINH-ĐUA,
60, Boulevard Charner, Saigon.

« Nguyễn-nhứt-Tân »

Tiệm Nhứt-Tân mới mở cửa hàng trước nhà thương Chợ-rẫy (Cholon) bán gạo, nước mắm, củi, thuốc, giấy và đủ đồ tạp-vật.

Có thợ sơn thiết giới, lãnh sơn nhà cửa và các việc thuộc về nghề sơn thiết khéo như thợ tây làm.

Có thợ may lãnh may quần áo Annam, may mà lại khéo, nếu qui vị đến một lần thì sau qui vị sẽ vui lòng đến hoài.

NGUYỄN-NHỨT-TÂN.

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỦ SẢN	CÁN TA	GIÁ BẠC
Cải ló	Thước chường	1 50 tới 2 00
Cây trám 0=45 tới 0=50	một tạ	0-80
Cây dẻ nhuộm	2.00	2.50
vàng lợt	1.50	85.00
đỏ	một ngàn	130.90
Gạch tiền	một trăm	6.50
Gạch Bắc-kỳ	đặc hạng nhứt	6.50
Gạch Hồng-mao	đặc hạng nhì	200 tới 300
có lỗ	hạng nhứt và hạng nhì	20 > 30
hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	Nominal
Cao-su	Lao	0.95
Vôi bột	Vôi cục Bắc-kỳ	100 kil. 1.35
Sáp ong	60 kil. 4	70 > 85
Hèo sống	100 kil.	27 > 33
Đừa khô	68 kil.	8.00 > 10.00
trần		10.00 > 11.00
bò		27 > 29
nai		27 > 29
Bông	không bột	60 kil. 400
còn bột tùy hạng	63 > 420	11 > 13
Tôm khô không vỏ	hạng nhứt	40 > 46
hạng thường	60 > 400	25 > 35
Tôm khô còn vỏ	68 kil.	20 > 25
Váng nhưa số 1	60 > 400	130 > 150
số 2		100 > 130
Nhựa sơn chưa lọc	25 tới 27	5 00 > 6 00
Bau phụng	60 kil.	9.00 tới 10.00
Hột sen	68	8.00 > 9.00
Dầu cá	100	45 > 50.00
Mỡ heo	68	27.00 > 19.00
Dầu phụng	100	6.00
Dầu dừa	100 kil. 400	1.80 > 1.90
Cải Cao-mên	60 kil. 400	2.70 > 2.80
Đầu khô Nam-kỳ	75 kil.	28 tới 36
Bắp trắng	68	40 > 42
Bắp đỏ	68	39 > 41
Cau khô	63 kil. 420	41 > 43
trần		35 > 36
bò		29 > 30
nai		
Hồ tiêu	60 kil. 400	18 > 20
có giấy		5 > 7
không giấy		65
Tiền so có giấy		35
Khô tra		55
Mây sợi		55
Ngôi móc		55
Ngôi ống		55
Ngôi Bắc-kỳ		55
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400
nhì		150 > 220
ba		30 > 50
tứ		30 > 40
támchâu	150 cân	360 > 400
Tơ	Batri-Nocay	60 kil. 400
Cambodge		340
Mái		360 > 400
		3-18

VỤA THUỐC ANNAM

(Dépôt de Tabacs Indigènes)

E. DẦU

N° 58, Rue Lefèbvre, — SAIGON

NGỒ CÙNG CHƯ ÔNG HÚT THUỐC

Thuốc Gò-váp trứ tại Vùn đây thật là thuốc trồng tại đất Gò-váp. Thuốc ngon, môi diệp, tàn trắng, khói thơm, hút không nóng cổ. Kính mời Ban Hàng gần xa rộng lòng thí sỏ Mưu trứ. Bán thử, và cung thỉnh chư Thượng gia trong Lục-châu. Tiêm nào muốn Trứ Thuốc của Danh hiệu đăng bán lại, xin gởi thư đến Tiệm tôi mà thương nghị. Tôi sẽ bồi âm phân rõ giá cả, cách gởi và cách trả tiền. Vốn tôi giữ mỗi lòng chắc chắn, giúp bạn đồng-bang đỡ Mưu, đỡ Bán. « Tiêm nghĩa nhi hậu lợi ».

Lời kên kính (bạn Đồng-bang)
Diệp đặc thương nhưm nử của Hàng,
Hương bá-Thương-trường dành mỗi lợi,
tổ người khi đi cỏi Nam Phang.

VỤA THUỐC GÒVÁP
ở đường dầy Bà-bà.
Chủ-vựa, E. H. V. DẦU, kính cđo.
N° 58, Rue Lefèbvre Saigon.

XA-SONG MAT-XAY
ĐEN
 Về làm rừ làm
Nhieu con Rồng
HÀO-VINH Công-ty
 HANOI ANNAM
 250 - Rue Lefebvre, Saigon
 AGENTS EXCLUSIFS

Cách làm mau té tiên

Viết thư cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà đây thép một hộp một trăm ve đầu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0\$20) - mỗi ve lời 5 su. một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiên, uống làm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán hơn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hay coi cho kỹ - Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thư đến mà mua đâu trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mặt-xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve dầu thơm Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được!

Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiên uống làm.
 Hãng Annam, Hào-vinh & Co
 146 bis Rue Lefebvre Saigon.
 Kinh đồn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
 GRAVURE SUR METAUX ET MARBRES
NGUYEN-CHI-HOÀ
 SAIGON - 83, Rue Catinat, 83 - SAIGON

Tiệm đóng giày của tôi làm theo kiểu *Laposa* kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiệt tình bằng các thứ *Da bên tây hết* và tinh phải giả không mắt, chớ không phải như chớ khác làm phá *Da-xấu* mà bán rẻ. Tôi có bán nhiều kiểu nón *Casque* thiệt nhẹ và chắc, lợp bằng *Ni-xam* hồ *Trắng* và *Vàng*.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc *Con-đầu*, *Bàng-dông* chạm *Mộ-bia* da *Chm-thạch* dè mà.

Có sẵn *Sách Mẫu (CATALÔ)* để kiếu và các thứ màu da gởi đến cho *Qui vị* lựa.

BẢN-SĨ CÓ GIÁ RIÊNG.
 NGUYEN-CHI-HOÀ *Kính mời.*

SOCIÉTÉ DES TABACS
 DE L'INDOCHINE
 (Đông-dương Yên diệp Công-ty)
 Tư-bản: 6.000.000 fr.

Chính số Công-ty tại **PARIS**
 Sở Cai-trị và công-xưởng tại **HANOI**

Đền-điền trông
 thuốc lá tại **KIM-XUYÊN và VĂN-KHÉ**

Điện số những thư sau này gởi bán trong các hiệu:

XÌ-GÀ. NINA.
 Thuốc chữa vẩn:
COQ (Con gà)

FAVORITES. MÉTROPOLES

Thuốc vẩn:
PAGODE (Cái chùa)

Và thế thuốc lá vẩn, chiếu khách, hiệu

KHOAN CHẤT THỦY
 (Nước suối ấm thuốc)

VICHY
 PHÁP-QUỐC-TUYỂN

VICHY CÉLESTINS
 Có bốn nguồn nước tại tỉnh Doubs, tỉnh Bourgogne, tỉnh Franche-Comté và tỉnh Savoie.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan và bệnh
VICHY HOPITAL trị bệnh thương tí, trường nhọt
 Mũi, các chứng về mắt. Khi mua phải chỉ cho rằng
 nước này nàu mình muốn uống.

VICHY-ÉTAT BIỂU TÊ
BIÈN VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. -
 Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3
 hoàn thì dễ tiêu hơn.

COMPAGNIES VICHY-ÉTAT đóng để cho mình dọn nước xít
 (Mô-khi-chấn).

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÂM
 THIẾT BIỆT LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
 Của ông lương-y GUILLE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế
 đường của ông lương-y GUILLE lấy làm thuốc chữa
 trong những bệnh HƯ PHẪ, đau trong TÍ VỊ, đau
 óc TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MÌNH, RẾT VỎ
 DA, hoặc CHOI NƯỚC, BỆNH KIẾT, BỆNH MỎ ĐAI,
 BỆNH CỒM, CHÈ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có
 TRÙNG LẠI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiền và rất hiệu
 nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những
 bệnh gốc bởi ĐÂM hay là MẬT phải ra thì uống
 nó hay lắm.

Mất ki thuốc trị đâm nào mà không có đến kỹ
 tên PAUL GAGE thì chớ đồng.

LẠI CÒ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
 nều cũng rất trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux
 của ông lương-y GUILLE.

Chớ chớ chỉ tên thuốc này là đủ. PAUL GAGE FILS, nhất hạng
 bán ở phố *BOULEVARD ANNELE* ST DENIS số 40 và số 42,
 ở TÂY ĐÓ THỜI PARIS.

Ở SAIGON: CHỢ QUỐC PHƯƠNG SỐ 36 ĐƯỜNG

CÓ MỘT MINH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN
 THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SÙNG VÀ LÀM XE MÁY
 TẠI THÀNH St-Étienne
 Mà thôi

Mrs F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat - SAIGON

Có BÀN SÙNG
 để thờ và để kiếu. BỊ,
 THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-MỒ
 và đồ NỮ-TRANG. BỞ ĐÀ TẾT LẠI GIÁ RẺ
 Mọi-Cháu muốn mua vật chi thì xin đi thư như vậy;
 N. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. - SAIGON.

*C'est mille ans de...
 Saigon le 17/10/19
 Ngô Cao*

Saigon - Imp. de l'Union
 L'Administrateur Gérant: NGUYEN-VAN-GIA